

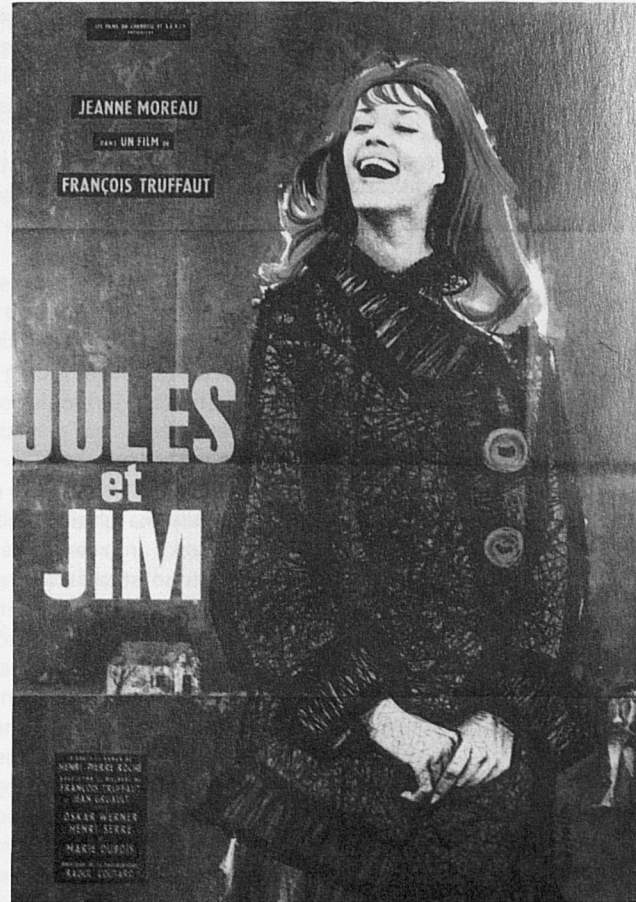
Toni Roca

*Elle avait des bagues à chaque doigt
Des tas de bracelets autour des poignets
Et puis elle chantait avec une voix
Qui, sutot, m'enjola.
Ella avait des yeux, des yeux d'opale
Qui me fascinaient, qui me fascinaient
Y avait l'opale de son visage pâle
De femme fatale qui m'fut fatale.
Jeanne Moreau a Jules et Jim.*

Fou una tarda de tardor, octubre del 84, diumenge, "el dia de la setmana quan més s'avorreixen els nens", segons digué la veu que anunciava la mort, quan François Truffaut de sobte es trobà a les portes del més enllà. En realitat de sobte per a tots nosaltres que ignoràvem la greu malaltia terminal que ja patia, sembla, de temps enllà. Una mort extraordinària, una notable desaparició de l'univers i de l'escena cinematogràfica que a tots ens agafà en fora de joc i lluny (però molt lluny) d'una veritat revelada a través d'una emissora de ràdio. Aleshores, imagino, que la cosa ja fa 20, em trobava a la pau de la meua llar conjugal, amb la lentitud exquisida que tenen totes les tardes (especialment les de tardor/hivern) de diumenge. Perquè al contrari dels nois del món sencer, les esmentades tardes, aquelles que respiren i suen, destil·len humitat de diumenge, són per regla general excel·lents, gaudeixen d'una especial preferència. De tota manera aquell diumenge a la tarda tingué un final tristíssim. Des de París, l'autor de *La mariée était en noir* creuava el riu de la vida i s'endinsava en la profunditat del bosc espès de la mort. Una notícia terrible. Un colp enorme. Un pujar frenètic de la sang alterada. Un drama, petit drama, si ho voleu així, que ens trasbalsà no només la tarda de diumenge en qüestió, si no també altres temps i anys, i encara ara, a la memòria de tot. Truffaut tingué, té, un record perdurable i a perpetuïtat. Una sensació que al llarg dels darrers 20 anys és manté ferm i sòlid davant tots els altres esdeveniments cinematogràfics que s'han produït. I així i per molts anys. No en va, penso, que fou uns dels pilars indiscutibles del cinema francès. Al'alçada de Renoir, Bres-

son, Godard, Resnais, Chabrol, per exemple? Penso que sí i sense el més petit signe de dubte o de vacil·lació possible. En tot cas, el temps ho dirà. De moment, el seu cinema, des de *Les 400 coups* fins a *Vivement dimanche*, que tancà la seva carrera als 52 anys d'edat, és fresc, bell, autèntic. Total, com diria el jovent d'ara mateix. Entre altres adjectius sonors a excepció d'*Une belle fille comme moi*, la cinta més fluixa d'una brillantíssima carrera. "Al analitzar los films de François Truffaut" —en paraules de l'escriptor Ulrich Gregor— "en su conjunto surge el problema de determinar la unidad de la obra, la conexión entre las películas y la lógica de su desarrollo. El talento especial de su estilo se basa en el pasaje extremadamente rápido de un plano a otro, dando la impresión de que cada vez brilla una nueva faceta de un cristal..."

Triar el millor dels seus films, és, no ho dubteu, tasca difícil per no dir improbable perquè la seva és una filmografia rica i plena de títols de primera qualitat. De tota manera puc córrer el risc i cometre, és clar, enormes fallides. Per exemple, *Les 400 coups*, *Jules et Jim* i *La peau douce* i voldria oblidar-me'n (però no) de *La sirène du Mississipi*, *L'enfant sauvage*, *Les deux Anglaises et le continent* o... La llista és forta i dura. *Les 400 coups* fou el primer contacte amb el món de Truffaut. En plena eufòria de la *nouvelle vague* i a l'ombra del seu pare espiritual, l'historiador i crític cinematogràfic André Bazin (a ell està dedicat el film) la pel·lícula és una crònica dura, amarga, sovint violenta i terrible, d'un nen que neix a la vida a l'entorn d'un clima miserable i de misèria. Amb sensibilitat, dolçor, considerables dosis de comprensió i d'amor Truffaut ens relatava una història, una emoció, un colp que a tots ens enlluernar. Era el neixament d'un gran, gran cineasta.

Més endavant la turbulència i el turment d'un adulteri viscut fins a les darreres conseqüències, fatals, entre un intel·lectual i una hostessa protagonitzada per la inoblidable François Dorleac, una rostre, una figura, una presència femenina també prematurament desapareguda poc després del rodatge de *La peau douce*. I entre mig de dos films de qualitat, una de les seves obres mestres, *Jules et Jim* (extraordinaris Jeanne Moreau, Oskar Werner i Henri Serre) apassionada història d'amor, escrita amb la càmera al cor, que era el lloc on tenia sempre ubicada la càmera el creador de *Baisers volés*. Triple història amb tres personatges, tres vides diferents, separades però que sempre/sempre tenen un punt d'unió, de convergència fins a complementar-se i a tots els nivells possibles fins l'esclat final. Una vegada més, l'autor ens descol·locava, ens produïa terratrèmol, una mica d'angúnia, moltes estones de felicitat, feia més ric el nostre esperit i aixecava el cor i l'ànima també. *Jules et Jim*, va poder canviar, i de forma molt seriosa, la meua vida. ■